



# SENECA

biedt maatschappijkunde aan!

Een veelgehoorde vraag van docenten kunnen we vanaf nu positief beantwoorden: Ja, Seneca heeft ook een methode voor maatschappijkunde! In deze brochure vindt u voorbeelden van teksten en opdrachten, praktische informatie en extra's die wij bieden.. Daarbij hebben we een selectie gemaakt van teksten en opdrachten van Mens en werk (een schoolexamendomein) en Criminaliteit en rechtsstaat (domein centraal eindexamen).



## Heeft u vragen over Seneca of maatschappijkunde?

Neem contact op met Marno de Vries ([marno@seneca.nu](mailto:marno@seneca.nu)) of Lennart Schra ([lennart@seneca.nu](mailto:lennart@seneca.nu)) of bezoek onze website [www.maatschappij-kunde.nl](http://www.maatschappij-kunde.nl).



Voor Seneca is de vernieuwing van de eindtermen van maatschappijkunde dé kans om u een frisse én degelijke methode aan te bieden. Net zoals wij de collega's een verfrissende nieuwe methode van maatschappijwetenschappen hebben aangeboden, zo ontwikkelen wij nu voor maatschappijkunde een mooie en vernieuwende methode. Een methode die leerlingen voorbereidt op het eindexamen en ook vernieuwend is in werkvormen en aantrekkelijk qua vorm.

De domeinen uit het huidige programma blijven hetzelfde. Met Seneca bieden we dan ook vijf katernen aan:

MENS EN WERK

MASSAMEDIA

POLITIEK EN BELEID

MULTICULTURELE  
SAMENLEVING

CRIMINALITEIT EN  
RECHTSSTAAT

We beginnen steeds bij de leefwereld van leerlingen. Vanuit die concrete situatie werken we naar abstracte en complexere lesstof toe. De teksten zijn voor leerlingen begrijpelijk geschreven. Elk domein heeft een vergelijkbare opbouw, zodat leerlingen overeenkomsten herkennen. Ook zorgen we voor:

gevarieerde en creatieve opdrachten om leerlingen mee te laten oefenen en uit te dagen

een digitale omgeving waarin leerlingen kennis leren en trainen

animatiefilmpjes om de lesstof voor leerlingen samen te vatten

examenopgaven die aansluiten bij de hoofdstukken

Een van de motto's van Seneca is 'van en voor docenten'. Wij vinden contact tussen auteur en docent heel normaal. Daarom gaan we graag en veel in gesprek met docenten. Wij zijn immers ook zelf docent en daardoor ook collega's. In de loop van dit jaar gaan we graag met u in gesprek over de wenselijkheid van een boek voor de twee CE-domeinen Politiek en Criminaliteit. Wilt u meedenken en -praten? Schrijf u dan in voor onze nieuwsbrief via [www.maatschappij-kunde.nl](http://www.maatschappij-kunde.nl).

Op de volgende bladzijden presenteren wij het schoolexamendomein Mens en werk en het eindexamendomein Criminaliteit en rechtsstaat.



Voor elk hoofdstuk komen er filmpjes met uitleg op YouTube beschikbaar en maken we LessonUps om interactieve lessen te kunnen geven. Ook staan er op onze Toetsenbank toetsen per hoofdstuk en toetsen over meer hoofdstukken.

## Hoofdstukken Domein Mens en werk

### Hoofdstuk 1: Wat is werk?

- o Betaalde en onbetaalde arbeid
- o Hoe kom je aan werk?

### Hoofdstuk 2: Waarom is werk belangrijk?

- o Theorie over belang van werk
- o Gevolgen van geen werk voor individu

### Hoofdstuk 3: Wat zijn de functies van werk?

- o Functies voor individu en samenleving
- o Waardering werk en maatschappelijke ladder

### Hoofdstuk 4: Wat vinden actoren van werk?

- o Werknemers en vakbonden, bedrijven en werkgeversverenigingen
- o Bedrijfscultuur

### Hoofdstuk 5: Wat is de rol van de overheid bij werk?

- o Verzorgingsstaat, poldermodel en arbeidsverhoudingen
- o Politieke stromingen

### Hoofdstuk 6: Wat staat er in de wet over werk?

- o Rechten, plichten en medezeggenschap
- o Arbeidsrecht en ontslagrecht

### Hoofdstuk 7: Hoe gingen we vroeger om met werk?

- o Werk in traditionele samenleving en bij de Industriële Revolutie
- o Veranderingen in gezinnen: kostwinnersgezin en egalitair gezin
- o Veranderingen in de toekomst

### Hoofdstuk 8: Hoe kijken andere samenlevingen aan tegen werk?

- o Verenigde Staten
- o Zweden

Foto's zetten we didactisch in door er een vraag over de leertekst bij te zetten.

## HOOFDSTUK 3

### WAT ZIJN DE FUNCTIES VAN WERK?

**Wat is het nut van werk? Waarom zou je dat doen? Werkloos zijn heeft vervelende gevolgen, maar heeft werk eigenlijk een functie? Voor mensen die aan het werk zijn? Of voor de samenleving? Daarover gaat hoofdstuk 3.**

Werken doe je niet voor niets, werken heeft nut. Natuurlijk, je verdient er geld mee, maar werken heeft meer functies. We maken verschil tussen functies voor de mensen die werken en functies voor de samenleving.

#### Welke functies heeft werk voor mensen?

Als je werkt heeft dat een functie, je hebt er iets aan. We noemen drie functies van werk voor het individu. We kijken naar hoe dat voor jou als jongere geldt en voor volwassenen.

	Financiële functie	Sociale functie	Ontwikkelingsfunctie
<i>uitleg</i>	Je verdient geld als je betaalde arbeid hebt.	Als je werkt heb je contact met andere mensen.	Doordat je werkt, leer je iets en kun je je ontwikkelen.
<i>voor jongeren</i>	Met het geld dat je verdient, kun je nieuwe kleren of games kopen.	Je ontmoet op je werk andere mensen dan je familie en vrienden.	Je leert iets wat je anders vast niet zou doen. Omgaan met klanten in de winkel of zorgen voor dieren.
<i>voor volwassenen</i>	Geld heb je nodig om eten en drinken te kopen. Een huis te kopen of te huren. Daarna luxe zaken.	Met collega's werk je samen en praat je over werk. Ook over je leven naast het werk. Soms worden collega's vrienden.	Wat je geleerd hebt in je opleiding pas je toe in je werk. Dan merk je hoe het echt zit. Ook leer je meer dan wat je geleerd hebt op school. Zo ontwikkel je je verder.



Welke functie heeft werk voor deze bouwvakker denk je?

Niet elke functie is even belangrijk. Zo is de financiële functie voor jongeren vaak belangrijker dan de ontwikkelingsfunctie. En voor iemand die parttime werkt, kan de sociale functie weer belangrijker zijn dan de financiële functie. Het hangt van je persoonlijke omstandigheden af wat je het belangrijkste vindt.

#### Welke functies heeft werk voor de samenleving?

Ook voor de samenleving is het goed dat mensen werken. Werk zorgt voor meer welvaart in een samenleving. Met werken verdienen mensen geld. Dat geld kunnen ze weer uitgeven aan andere dingen. Dat is goed voor de economie. Zo leidt werk tot meer welvaart. Werk heeft dus een welvaartsfunctie voor de samenleving.

Ook heeft werk een bindingsfunctie voor de samenleving. Doordat mensen werken, komen ze in contact met elkaar. Als mensen met andere mensen omgaan, zorgt dat voor een band tussen mensen. Een ander woord voor band is binding. Werk zorgt dus voor bindingen tussen mensen. Dat zorgt vaak voor meer geluk van mensen. Deze bindingsfunctie komt ook vaak voor bij vrijwilligerswerk.

Ook hier weer een voorbeeld van een tabel die de lesstof overzichtelijker maakt.

Deze bladzijden geven een indruk hoe we het domein Mens en werk aanbieden. Werk is een schoolexamenprogramma en biedt daarom relatief veel vrijheid voor docenten én methodemakers. Seneca kiest ervoor om te beginnen bij de leefwereld van leerlingen. Gedurende het boek wordt de stof abstracter en bestuderen we steeds meer de samenleving.

#### Waarom verdienen sommige mensen meer dan anderen?

Als je betaald werk hebt, verdien je geld. Sommige jongeren verdienen het minimumloon, anderen krijgen soms wel het dubbele. Dat geldt ook voor volwassenen. Winkelmedewerkers verdienen minder dan leraren. Leraren verdienen weer minder dan dokters. En dokters verdienen minder dan topvoetballers. Hoe wordt het verschil in loon bepaald?

De volgende 5 zaken spelen mee in hoeveel je verdient.

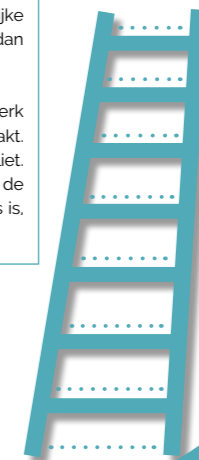
 leeftijd	Hoe ouder je bent, hoe meer je verdient. Jij hebt daar al mee te maken. Als je straks 16 wordt, verdien je meer dan als 15-jarige. Dat heeft te maken met het minimumloon. Minimumloon is er totdat je 23 bent.
 ervaring	Als je iets vaak gedaan hebt, maak je minder fouten. Daarom krijgt iemand die ervaring heeft vaak ook meer betaald.
 opleiding	Mensen die een opleiding hebben afgerond verdienen vaak meer dan mensen die dat niet hebben gedaan. Ook het soort opleiding maakt uit. Als je een opleiding aan het hbo of de universiteit hebt gedaan is je salaris vaak hoger dan mensen die een opleiding aan het mbo hebben gedaan.
 verantwoordelijkheid	Bij elk werk heb je te maken met verantwoordelijkheid. Maar niet altijd evenveel. Zo is het belangrijk dat de postbode de post bezorgt. Of de vuilnisman het vuilnis ophaalt. Dat is best een verantwoordelijkheid. Maar niet zo veel als een dokter die moet opereren. Daarom krijgt een dokter meer betaald.
 unieke talenten/specialisme	Als je iets bijzonders kan, kun je veel geld verdienen. Als je goed kunt voetballen of zingen, kan je dat veel geld opleveren. Of als je goed kunt vloggen. Dat zijn bijzondere talenten en daarom verdienen die mensen meer.

Vaak worden beroepen afgebeeld op een ladder. Dan worden ze gezet in volgorde van hoe ze gewaardeerd worden. Dat heet een **maatschappelijke ladder**. Bovenaan staat dan bijvoorbeeld een dokter, halverwege een politieagent en onderaan een vuilnisman. De volgorde op de ladder heeft te maken met hoe mensen beroepen waarderen. Hoe hoger iemand op de ladder staat, hoe meer het beroep gewaardeerd wordt.

#### Stijgen of dalen

Je positie op de maatschappelijke ladder kan veranderen. Als je goed je best doet, kan je omhoog op de ladder. Bijvoorbeeld door een heel goede prestatie te leveren. Of een extra diploma te halen. Je kan dan op je werk beloond worden. Je wordt dan van medewerker in een team misschien wel de leider van een team. Op de maatschappelijke ladder staat een leider van een team hoger dan een medewerker van een team.

Ook kan je dalen op de ladder. Als je je werk niet goed doet of als je te vaak fouten maakt. Misschien gaat het bedrijf waar je werkt failliet. Je kan dan werkloos raken. Dan daal je ook op de **maatschappelijke ladder**. Iemand die werkloos is, staat laag op de ladder.



Alleen in de KGT-editie


Seneca werkt veel met tabellen om zo voor leerlingen overzichtelijk te maken.



Op deze bladzijden treft u een selectie van opdrachten bij het domein Mens en Werk. We maken opdrachten die gericht zijn op het verwerken van de leertekst. Daarnaast ontwikkelen we voor elk domein creatieve werkvormen. Zo kunnen leerlingen op een andere manier aan de slag met de theorie. Van beide soorten opdrachten vindt u voorbeelden.


We werken met iconen voor de verschillende soorten opdrachten zodat leerlingen en docenten dat makkelijker herkennen.

Een opdracht waarbij de leerling de theorie betreft op zijn eigen opvattingen.

**Opdracht 1: Functies van werk** 


Beantwoord onderstaande vragen over de functies van werk.

- Noem de drie functies van werk.
- Leg in je eigen woorden uit wat deze drie functies inhouden.
- Waarom zijn niet alle functies voor iedereen even belangrijk? Leg uit.

**Opdracht 2: Welke reden?** 


Drie mensen leggen uit waarom ze werken. Maar welke functie hoort daarbij? Verbind de functie met de juiste persoon.

- Rinske (15): "Ik pas nu wekelijks op mijn twee buurjongetjes. Met het geld dat ik daarmee verdien wil ik als ik 16 ben een scooter kopen." **ONTWIKKELINGSFUNCTIE**
- Lise (29): "Ik vind het heerlijk om weer te werken na mijn zwangerschapsverlof. Ik vind het gezellig mijn collega's bijna dagelijks te spreken en weer actief deel te nemen in de maatschappij." **FINANCIËLE FUNCTIE**
- Haron (16): "Ik geef elke woensdagavond volleybaltraining aan de jongste leden van onze club. Op deze manier leer ik om voor een groep te staan, leiding te nemen en feedback te geven." **SOCIALE FUNCTIE**

**Opdracht 3: Waarom werk jij?** 

Is je met een bijbaantje je eigen geld verdient kun je sparen voor een nieuwe telefoon. Onbetaald werk kan iets anders opleveren, zoals kinderen die plezier hebben als jij ze een hockeytraining geeft. Welke functie van werk is voor jou een belangrijke reden om (on)betaald werk te doen? Maak er een top 3 van.

- 
- 
- 



www.maatschappij-leer.nl Seneca • 25

**Opdracht 4: Wat zou je doen?** 

Leerlingen krijgen kaartjes waarop situaties staan die op het werk kunnen voorkomen. In groepjes bespreken zij hoe ze zouden reageren op de kaartjes. Het doel is dat leerlingen nadenken over hoe zij omgaan met lastige situaties op het werk. U ziet hier enkele voorbeelden.

*Je werkt in een supermarkt en ziet dat een klant laat vallen, deze doet je? Licht je antwoord toe.*

*Je werkt in de bediening, er zijn te weinig mensen ingeplaat, waardoor jij veel harder moet werken. Wat doe je? Licht je antwoord toe.*

*Je werkt in een magazijn en ziet dat een collega een pakketje steelt, wat doe je? Licht je antwoord toe.*

A) Je ruimt het op.  
B) Je laat het liggen.  
C) Je wordt boos.  
D) Je werktijd doet op.  
A) Je accepteert het en harder werken.  
B) Je belt zelf naar je collega.  
C) Je stapt naar je baas.  
D) Je weigert om harder te werken.  
A) Je kan goed opschieten met deze collega, dus je zegt er tegen niemand iets over.  
B) Je gaat naar je baas en vertelt dat hij de bewakingscamera's moet bekijken van dat tijdstip.  
C) Je spreekt je collega er op aan en wijst hem erop dat het echt niet kan wat hij doet.  
D) Je belt de politie, dit is diefstal!

**HELEMAAL MEE EENS!**

**IK VIND HET HELEMAAL NIETS!**

Leerlingen met hogere rapportcijfers moeten een financiële bonus krijgen die een bijnaa overbodig maakt.

**IK BEN VOOR, WANT...**



**Debat**

Voor leerlingen is het belangrijk om hun mening te verwoorden of hun standpunt te bepalen. Daarom werkt Seneca samen met de DebatUnie en maken we bij elk domein 2 of meer stellingen met een bijbehorende opdracht. Dit sluit goed aan bij de eindterm dat leerlingen een standpunt moeten kunnen innemen en daar argumenten bij noemen. Hieronder ziet u een stelling die in het domein Mens en Werk naar voren komt.

Nu al meer weten over de lijn onze debatopdrachten? Kijk in onze nieuwe vmbo-boeken!

## Digitaal leren via Drillster

Drillster maakt het mogelijk om kennis te trainen. Seneca werkt met Drillster samen om leerlingen begrippen aan te leren. Dat gaat via internet.

Bij elk domein maken we per hoofdstuk een zogenaamde 'drill'. Daarin staan vragen die testen of de leerling de stof begrijpt. De leerling krijgt direct feedback op het gegeven antwoord. Drillster registreert welke onderwerpen de leerling niet beheerst en laat deze dan terugkomen.

Via Drillster bieden we afsluitende samenvattende toetsen. Daarbij kan een leerling direct zien welke vragen niet goed zijn beantwoord en welk onderwerp de leerling niet beheerst.

Drills zijn heel geschikt om te toetsen in hoeverre de stof beheerst wordt. Zo kunnen we leerlingen goed voorbereiden op dat onderdeel van het eindexamen.

Vraag

Geef bij het onderstaande verhaal om welke manier van preventie het gaat.


De NS laat meer treinen rijden op het traject tussen Utrecht en Zwolle. Om te voorkomen dat er mensen zwart gaan rijden op dit traject, zet de NS meer treinpersoneel in om de vervoersbewijzen van reizigers te controleren.

Antwoord

- Meer voorlichting geven
- Gebouwde omgeving aanpassen
- Omstandigheden van mensen verbeteren
- Sociale controle vergroten

Vraag

Gaat het bij deze campagnes om preventie of repressie?



Antwoord

- Repressie
- Preventie

Score per drill

M3	Maatschappijkunde Criminaliteit Hoofdstuk 3 Hoofdstuk 3	100%
M4	Maatschappijkunde Criminaliteit Hoofdstuk 4 Hoofdstuk 4	50%

#	Vraag	Gegeven antwoord
1	Welke theorie past bij de volgende uit...	Etiketten theorie ✓
2	gaat om het voorkomen van criminalit...	repressie ✗
3	Is de volgende factor een risicofactor ...	Beschermende factor ✓
4	Wat is geen factor waardoor de kans to...	Toegang hebben tot geheime gegevens ✓

TOETS OPNIEUW DOEN SLUITEN

De volgende bladzijden gaan over het domein Criminaliteit en Rechtsstaat. De stof voor dit domein maakt onderdeel uit van het centrale eindexamen. Daarom is er in dit domein extra aandacht voor eindexamenvragen. Hierbij maken we gebruik van de digitale tool Drillster, die hiernaast wordt gedemonstreerd. Deze helpt leerlingen om kennis in te slijpen. Op deze bladzijde staat de inhoudsopgave van het domein Criminaliteit en rechtsstaat.

## Hoofdstukken Domein Criminaliteit en rechtsstaat

### Hoofdstuk 1 - Wat is criminaliteit?

- o Wat is de definitie van criminaliteit?
- o Wat zijn voorbeelden van criminaliteit?
- o Wat zijn rechtsbronnen?

### Hoofdstuk 2 - Waarom praten we veel over criminaliteit?

- o Welke gevolgen van criminaliteit zijn er?
- o Wat is geregistreerde en wat is ongeregistreerde criminaliteit?
- o Wat is het verschil tussen het gevoel van onveiligheid en echte onveiligheid?

### Hoofdstuk 3 - Wat zijn oorzaken van crimineel gedrag?

- o Wat zijn risicofactoren?
- o Wat zijn beschermende factoren?
- o Welke theorieën van crimineel gedrag zijn er?

### Hoofdstuk 4 - Hoe bestrijden we criminaliteit?

- o Wie bestrijden criminaliteit en hoe doen ze dat?
- o Hoe denken politieke stromingen over criminaliteit?

Net zoals bij 'Mens en werk' en de andere domeinen bieden we per hoofdstuk animatiefilmpjes met uitleg en LessonUps aan. Ook voor het domein Criminaliteit en rechtsstaat staan er toetsen per hoofdstuk en toetsen over meerdere hoofdstukken online. Ook is er bij elk hoofdstuk een oefening met examenvraag.

### Hoofdstuk 5 - Wat zijn de principes van de rechtsstaat?

- o Wat zijn kenmerken van de rechtsstaat?
- o Wat is het dilemma van de rechtsstaat?
- o Hoe werkt de rechtsstaat in andere landen?

### Hoofdstuk 6 - Hoe werkt het strafrecht?

- o Wat zijn de uitgangspunten van strafrecht?
- o Wat zijn uitgangspunten van het jeugdstrafrecht?
- o Wat zijn de doelen van straffen?
- o Welke straffen zijn er?

### Hoofdstuk 7 - Wie zijn er betrokken bij het strafrecht en wat doen ze?

- o Wie zijn er betrokken bij het strafrecht?
- o Wat zijn de bevoegdheden van de politie?
- o Wat zijn de bevoegdheden van de boa's?

### Hoofdstuk 8 - Hoe werkt de Rechtspraak?

- o Wat is de Rechtspraak?
- o Hoe werkt de strafrechtspraak?
- o Wat is klassenjustitie?
- o Hoe werkt een rechtszaak in de praktijk?

# HOOFDSTUK 4

## HOE BESTRIJDEN WE CRIMINALITEIT?

Is je fiets wel eens gestolen? Of ben je een keer opgelicht via marktplaats? Dat zijn situaties die je niet mee wilt maken. Daarom bestrijden we criminaliteit in de samenleving. In dit hoofdstuk bekijken we hoe we dat doen in Nederland.

Het bestrijden van criminaliteit doen verschillende mensen op verschillende manieren. Maar niet iedereen denkt er hetzelfde over. Sommige mensen willen vooral dat we hard straffen, anderen juist niet. Eerst bekijken we het verschil tussen preventie en repressie.

### Twee soorten beleid

Als samenleving willen we zo min mogelijk criminaliteit. Dat bestrijden we dus en daarvoor maakt de overheid plannen. Die plannen noemen we ook wel beleid. Er zijn twee vormen van beleid om criminaliteit te bestrijden. Die twee zijn preventie en repressie.

- De eerste manier is dat we zorgen dat het niet gebeurt, dat noemen we **preventie**. Preventie betekent voorkomen. We willen dus voorkomen dat er criminaliteit is.
- De tweede manier is het bestraffen van criminaliteit. Criminaliteit dat gepleegd is, gaan we dan bestraffen. We noemen dat **repressie**.

In de plannen die de overheid maakt, zit preventie en repressie. We bekijken van beide vormen voorbeelden.



Past dit bord beter bij preventie of repressie?

Wist u dat zakkenrollers soms juist toeslaan in de buurt van zo'n bord? Ze kijken waar de hand van de mensen onbewust naar toe gaat. Daardoor weten ze waar de buit zit en een paar straten verderop slaan ze toe.

### Preventie

Als je op school een toets maakt, staan de tafels vaak uit elkaar. Zo voorkomt de docent dat je afkijkt. De docent is zo preventief bezig. Dat doe je tegen iets wat veel voorkomt. De overheid maakt preventief beleid tegen veelvoorkomende criminaliteit. We bespreken 5 manieren waarop de overheid dat doet.

Manier	Voorbeelden	Uitleg
Omstandigheden van mensen verbeteren.	Zorgen dat mensen kunnen werken. Zorgen dat mensen huizen hebben. Zorgen voor ontspanning voor mensen.	Als mensen een beter leven hebben, zullen ze minder crimineel gedrag vertonen.
Sociale controle vergroten.	Meer controleurs in bus en tram. Meer bewakingspersoneel in winkelcentra. Meer camera's. Meer stadswachten en hulp politie.	Als mensen meer in de gaten worden gehouden, zullen ze minder snel crimineel gedrag vertonen.
Meer voorlichting geven.	Campagne over inbraakbeveiliging bij vakantie. Meer uitleg over gevolgen spijbelen.	Als mensen beter weten wat de gevolgen zijn van hun gedrag, passen ze hun gedrag aan.
Ander (strengere) wetten.	Snelrecht: mensen komen door deze aanpassing sneller voor de rechter. Lik-op-stukbeleid. Halt: leer- en werkstraf.	Als wetten strenger worden, denken mensen nog een keer extra na voor ze iets crimineels doen.
Gebouwde omgeving aanpassen.	Langs fietspaden geen dichte struiken.	Als de omgeving minder kansen geeft voor crimineel gedrag, zal er minder crimineel gedrag zijn.

### Repressie

Als Iris op school een wc laat ontploffen met vuurwerk, wordt ze geschorst. Zoiets komt niet zo vaak vaak voor maar moet wel stevig bestraft worden. Tegen zware criminaliteit treedt de overheid ook harder op. Dan kiest de overheid voor afstraffen en onderdrukken van die vormen van criminaliteit. De overheid maakt daarbij meer gebruik van het strafrecht. Bij het strafrecht beoordeelt een rechter of iemand de wet heeft overtreden. Bij repressie gaat de overheid criminelen aanpakken via het strafrecht.

Manier	Voorbeeld	Uitleg
Uitbreiding cellen.	Het bouwen van extra gevangenissen.	Als er meer cellen zijn, kunnen er meer criminelen in de gevangenis geplaatst worden.
Uitbreiding bevoegdheden politie en het Openbaar Ministerie (OM).	Meer mogelijkheden om mensen af te luisteren of berichten te lezen op sociale media.	Als de politie en het OM meer mogen om criminaliteit aan te pakken, zullen criminelen
Strenger straffen.	De maximumstraf op moord verhogen.	Als er strenger gestraft wordt, keren moordenaars minder snel terug in de maatschappij
Versterking van politie en het Openbaar Ministerie (OM).	Meer politieagenten.	Als er meer mensen werken bij de politie en het OM zijn er meer mensen die criminaliteit bestrijden.
Primaire taak van politie en Openbaar Ministerie is bestrijden van zware criminaliteit en georganiseerde misdaad.	De politie en het OM houden zich meer bezig met zware criminaliteit en besteden daarom minder aandacht aan een inbraak.	Als de overheid dit als belangrijkste taak heeft, kan de overheid de zware criminelen beter opsporen en sneller oppakken.

Hier weer tabellen om het overzichtelijk te maken voor leerlingen.

Hier enkele opdrachten bij het domein Criminaliteit en rechtsstaat. De eerste zijn direct gericht op de leerstof en het begrijpen daarvan. Ook twee creatieve opdrachten zodat leerlingen op een andere manier aan de slag kunnen met de eindtermen. In de ene werkvorm ontwerpen leerlingen hun eigen gevangenis en de andere opdracht is een mystery game. Beide opdrachten zijn gekoppeld aan een eindterm.

Ook bij deze opdrachten iconen om het type opdracht aan te geven.

Bij opdracht 2 en 3 moeten leerlingen op verschillende manieren de theorie toepassen.

### Opdracht 1 - Twee soorten beleid

Beantwoord onderstaande vragen over het bestrijden van criminaliteit.

- Op welke twee manieren bestrijden we criminaliteit?
- Leg beide manieren uit en geef van beide een voorbeeld.

manier 1:

voorbeeld:


manier 2:

voorbeeld:

### Opdracht 2 - Vul de lege plek in

Vul in de volgende zinnen de woorden op de goede plek in.

- Wetten - preventie - een leer- en werkstraf**  
Het voorkomen van criminaliteit heet.....  
Daar zijn verschillende manieren voor. Een manier is het strenger maken van..... Dit kan bijvoorbeeld door .....
- Vergroot - meer - minder**  
De overheid heeft.....hulppolitie ingeschakeld om criminaliteit beter tegen te gaan. De sociale controle wordt op deze manier..... Hierdoor zullen mensen.....  
snel crimineel gedrag vertonen.
- Voorkomen - beveiligen - voortlichting**  
In de vakantie komt er vaak een reclamespotje voorbij. Het reclamespotje gaat over hoe burgers hun huis beter kunnen.....  
tijdens vakantie. Dit is een voorbeeld van ..... Zo kunnen burgers.....dat er in hun huis wordt ingebroken.



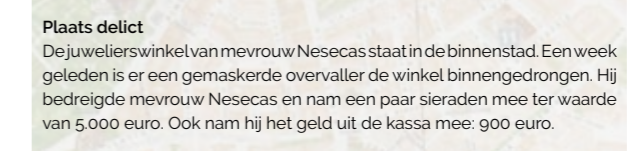
### Opdracht 3 - Wat hoort bij wat?

De overheid heeft verschillende manieren om criminaliteit te bestrijden. Hieronder staan 5 voorbeelden van repressie. Geef voor elk voorbeeld aan bij welke manier van bestrijden het voorbeeld hoort. Trek lijnen van de ene kolom naar de andere.

- |  |  |
|--|--|
| <p><b>A) DE MAXIMUMSTRAF OP MOORD VERHOGEN.</b></p> <p><b>B) HET BOUWEN VAN EXTRA GEVANGENISSEN.</b></p> <p><b>C) MEER MOGELIJKHEDEN OM MENSEN AF TE LUISTEREN OF BERICHTEN TE LEZEN OP SOCIAL MEDIA.</b></p> <p><b>D) MEER POLITIEAGENTEN.</b></p> <p><b>E) DE POLITIE EN HET OM HOUDEN ZICH MEER BEZIG MET ZWARE CRIMINALITEIT EN BESTEDEN DAAROM MINDER AANDACHT AAN EEN INBRAAK.</b></p> | <p><b>1) UITBREIDING BEVOEGDHEDEN POLITIE EN HET OPENBAAR MINISTERIE (OM).</b></p> <p><b>2) VERSTERKING VAN POLITIE EN HET OPENBAAR MINISTERIE (OM).</b></p> <p><b>3) PRIMAIRE TAAK VAN POLITIE EN OPENBAAR MINISTERIE IS BESTRIJDEN ZWARE CRIMINALITEIT EN GEORGANISEERDE MISDAAD.</b></p> <p><b>4) UITBREIDING CELLEN.</b></p> <p><b>5) STRENGER STRAFFEN.</b></p> |
|--|--|

### Mystery Game: de overval van juwelierswinkel Nesecas

Er is een overval gepleegd op de juwelierswinkel van de stad waar jullie als rechercheur werken. Een rechercheur onderzoekt misdrijven namens de politie.



**Plaats delict**  
De juwelierswinkel van mevrouw Nesecas staat in de binnenstad. Een week geleden is er een gemaskerde overvalder de winkel binnengedrongen. Hij bedreigde mevrouw Nesecas en nam een paar sieraden mee ter waarde van 5.000 euro. Ook nam hij het geld uit de kassa mee: 900 euro.

**Beschrijving dader**  
Mevrouw Nesecas was te geschokt om een goede beschrijving te geven van de dader. Wat ze nog wel weet is de donkere stem van de gemaskerde man. Net alsof het niet zijn eigen stem is. Of hij een wapen had is niet duidelijk. De dader hield zijn linkerhand in zijn jas. Er is een beveiligingscamera in de winkel. Het gekke is dat deze al vijf dagen niet meer bleek te werken. De camera was via de WiFi gehackt.

**Verdachten**  
Er zijn 4 verdachten en jullie moeten proberen daar de dader uit te herkennen. Ieder van jullie doet dat door vanuit een van de theorieën over criminaliteit de verdachten te bekijken.

<p><b>Verdachte 1: Arend Adelborst</b> Arend is 35 jaar en woont twee verdagen in de stad. Hij heeft een lid van de laatste de juwelierswinkel. Hij heeft de laatste de juwelierswinkel gefoneerd. Hij heeft de laatste de juwelierswinkel gefoneerd. Hij heeft de laatste de juwelierswinkel gefoneerd.</p>	<p><b>Verdachte 2: Bashir</b> Bashir is 18 jaar en woont in de stad. Hij heeft de laatste de juwelierswinkel gefoneerd. Hij heeft de laatste de juwelierswinkel gefoneerd. Hij heeft de laatste de juwelierswinkel gefoneerd.</p>
<p><b>Verdachte 3: Charlie Crowbar</b> Charlie is 22 jaar en woont 3 kilometer van de juwelierswinkel. Op de dag van de overval zegt Charlie dat de logbestand dat ook aan de juwelierswinkel is gestuurd. Charlie woont in de stad. Hij heeft de laatste de juwelierswinkel gefoneerd. Hij heeft de laatste de juwelierswinkel gefoneerd.</p>	<p><b>Verdachte 4: Leendert Verhoef</b> Leendert is 22 jaar en woont bij een vriend. Marco Grootheest. Leendert had een vriendin maar die heeft het een jaar geleden uitgemaakt. Leendert sloeg op tilt en hing rond bij het huis van zijn ex-vriendin. Hij heeft toen een straatverbod gekregen. Kort daarop verloor hij ook zijn baan als verkoper in een elektronicawinkel, een winkel die tegenover de juwelierszaak van mevrouw Nesecas staat. De ouders van Leendert waren beiden verslaafd aan drank. Leendert had het als kind niet makkelijk en werd op 11-jarige leeftijd uit huis geplaatst en kwam bij een pleeggezin. Op school was Leendert een spijbelaar en hij heeft geen diploma behaald.</p>

Met deze creatieve opdracht willen we leerlingen op een andere manier laten leren. Bij deze opdracht staan de theorieën over het verklaren van criminaliteit centraal.



### Leerdoel

Met deze opdracht willen we leerlingen na laten denken over eindterm 8.5: de kandidaat kan de doelen van straffen en maatregelen onderscheiden.

### Ontwerp een gevangenis



#### Uitleg

In deze opdracht ontwerp je een gevangenis. Je denkt daarbij na over de functies van straffen. Je ontdekt dat je daarbij keuzes moet maken. Dat is niet altijd makkelijker. Je maakt deze opdracht in een groepje van 4 leerlingen.

De gevangenis in deze opdracht is een gebouw van ongeveer 30 bij 42 meter. Dat is ongeveer dezelfde verhouding als een A3-papier. In de gevangenis moet plaats zijn voor 20 gevangenen. Er zijn 4 bewakers.

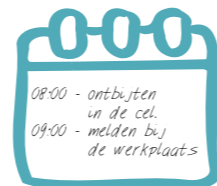
#### Benodigdheden per groep

- Een vel A3 papier
- Vier vellen A4 papier
- Potloden
- Liniaal en/of geodriehoek
- Boek hoofdstuk 5

#### Stappenplan

1. Maak eerst voor jezelf op A4 een schets van hoe de gevangenis er van de buitenkant uit zou moeten zien.
  - Mag het een mooi gebouw zijn?
  - Of moet het juist lelijk en afschrikwekkend zijn?
2. Overleg nu samen welke voorzieningen er wel in jullie gevangenis zijn en welke niet. Denk aan slaapplek, wc, douche, sportgelegenheid en huiskamer. Maar je mag ook zelf andere dingen bedenken.
3. Teken nu samen een plattegrond van jullie gevangenis.

4. Maak nu een schema voor de dagindeling van jullie gevangenis.
  - Welke verplichtingen heeft een gevangene bij jullie?
  - En welke vrijheden? Voorbeeld:



5. Bestudeer in hoofdstuk 5 de functies van straffen.

6. Noem twee functies van straffen die je duidelijk terugziet in jullie gevangenis.

7. Noem twee functies die eigenlijk niet zo duidelijk aanwezig zijn.

Hier vindt u de catalogus van Seneca voor maatschappijkunde.

Titel	Prijs	Leverdatum	ISBN
LEERHULP VOOR MASK VOOR ALLE NIVEAUS			
Seneca leerhulp maatschappijkunde vmbo. Met de belangrijkste informatie in een handig overzicht. In kleur, nuttig in het examenjaar.	€ 2,49	1-2-2021	9789492716248
BOEKEN			
Seneca maatschappijkunde vmbo BB Werk	€ 15,99	1-6-2020	9789492716149
Seneca maatschappijkunde vmbo BB Pluriforme samenleving	€ 15,99	1-6-2020	9789492716156
Seneca maatschappijkunde vmbo BB Media	€ 15,99	1-12-2020	9789492716163
Seneca maatschappijkunde vmbo KGT Werk	€ 15,99	1-6-2020	9789492716194
Seneca maatschappijkunde vmbo KGT Pluriforme samenleving	€ 15,99	1-6-2020	9789492716217
Seneca maatschappijkunde vmbo KGT Media	€ 15,99	1-12-2020	9789492716200
Seneca maatschappijkunde vmbo BB Politiek, BB Criminaliteit en Rechtsstaat, KGT Politiek en KGT Criminaliteit en rechtsstaat zijn per in de eerste helft van 2021 leverbaar			
Digitale leermiddelen bij maatschappijkunde (digitale methode plus reader). We zijn ervan overtuigd dat alleen een digitale omgeving niet voldoende is voor leerlingen om te leren maar dat lesstof ook op papier moet worden aangeboden. Daarom leveren we toegang tot de digitale methode met een reader: een eenvoudig boekje waarin ook de lesstof wordt samengevat en waar opdrachten in staan die niet in een digitale omgeving kunnen worden vertaald. De digitale omgeving bevat een bladerbare versie van de gewone boeken met verrijking zoals filmpjes, links en ook een koppeling met Drillster waar leerlingen kunnen oefenen.			
Seneca COMBINATIEpakket digitale methode+reader maatschappijkunde vmbo BB Werk	€ 17,99	1-6-2020	9789492716095
Seneca COMBINATIEpakket digitale methode+reader maatschappijkunde vmbo BB Pluriforme samenleving	€ 17,99	1-6-2020	9789492716255
Seneca COMBINATIEpakket digitale methode+reader maatschappijkunde vmbo BB Media	€ 17,99	1-12-2020	9789492716262
Seneca COMBINATIEpakket digitale methode+reader maatschappijkunde vmbo KGT Werk	€ 17,99	1-6-2020	9789492716132
Seneca COMBINATIEpakket digitale methode+reader maatschappijkunde vmbo KGT Pluriforme samenleving	€ 17,99	1-6-2020	9789492716293
Seneca COMBINATIEpakket digitale methode+reader maatschappijkunde vmbo KGT Media	€ 17,99	1-12-2020	9789492716309
De combinatiepakketten voor 'Politiek' en 'Criminaliteit en rechtsstaat' zijn per juni 2021 leverbaar.			





### Wat heeft Seneca te bieden?

Seneca biedt lesmethoden voor maatschappijleer, maatschappijkunde en maatschappijwetenschappen op alle niveaus. Met onze les- en opdrachtenboeken willen wij de leerlingen kennis en vaardigheden geven die ze nodig hebben om (als democratische burgers) hun plek in te nemen in de maatschappij. Ons motto luidt daarom: minder stampen, meer denken.

Seneca is er voor leerlingen én voor docenten. We hebben een toetsenbank, met onder andere toetsen en simulatiespellen. Daarnaast maken we animatiefilmpjes van de lesstof zodat leerlingen de lesstof op een andere manier kunnen verwerken. Kenmerkend voor Seneca is dat we graag in gesprek gaan met u, als docent, om samen ons vak en de methode te verbeteren!